

II

(Незаконодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (Евратом) 2021/765 НА СЪВЕТА

от 10 май 2021 година

за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламент (Евратом) 2018/1563

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и по-специално член 7, първа алинея от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след консултация с Научния и технически комитет,

като има предвид, че:

- (1) Една от целите на Европейската общност за атомна енергия (наричана по-нататък „Общността“) е тя да допринесе за повишаването на жизнения стандарт в държавите членки, в т.ч. чрез стимулиране и подкрепа за ядрените изследвания в държавите членки, и чрез допълването им с общностна програма за научни изследвания и обучение.
- (2) Ядрените изследвания могат да допринесат за социалното благополучие, икономическото благоденствие и екологичната устойчивост чрез подобряване на ядрената безопасност, сигурността и радиационната защита. Научните изследвания в областта на радиационната защита са довели до подобрения в областта на медицинските технологии, от които много граждани имат полза, и тези научни изследвания днес могат да доведат до подобрения в други сектори, като например промишлеността, селското стопанство, околната среда и сигурността.
- (3) При пълно зачитане на правото на държавите членки да вземат решения относно своя енергиен микс, резултатите от научните изследвания в рамките на програмата, създадена с настоящия регламент, биха могли потенциално да допринесат за неутрална по отношение на климата енергийна система по безопасен, ефикасен и сигурен начин.
- (4) С цел да се осигури непрекъснатост на ядрените изследвания на общностно равнище е необходимо да се създаде Програма за научни изследвания и обучение на Общността за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2025 г. (наричана по-нататък „програмата на Евратом“). Програмата на Евратом следва да продължи да изпълнява основните научноизследователски дейности на предходните програми, като едновременно с това въвежда нови специфични цели и използва същия механизъм на изпълнение.
- (5) В доклада на Комисията относно междинната оценка на програмата на Евратом за научни изследвания и обучение за периода 2014—2018 г. се съдържа набор от ръководни принципи за програмата на Евратом. Те включват продължаване на подкрепата за научните изследвания в ядрената област, с акцент върху ядрената безопасност, гаранции и сигурност, управлението на отпадъците, радиационната защита и разработките в областта на термоядрения синтез; съвместно с бенефициерите, допълнително подобряване на организацията и управлението на европейските съвместни програми в ядрената област; продължаване и засилване на действията на Евратом в областта на образованието и обучението за развиване на съответни умения, които са в основата на всички аспекти на ядрената безопасност и сигурност и на радиационната защита; използване на допълнително полезните взаимодействия между програмите на Евратом и другите тематични области от Рамковата програма на Съюза; и допълнително използване на полезните взаимодействия между преките и непреките действия по програмата на Евратом.

- (6) Концепцията за програмата на Евратом и нейното разработване са съобразени с необходимостта от създаване на критична маса от подкрепяни дейности. Това се постига чрез установяване на ограничен брой специфични цели, съсредоточени върху безопасното използване на ядреното делене за производство на енергия и за цели, различни от производството на енергия, чрез поддържане и развиване на необходимите експертни познания, чрез насърчаване на енергията от термоядрен синтез и чрез подкрепа на политиките на Съюза и неговите държави членки в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност.
- (7) Програмата на Евратом е изключително важна част от усилията на Съюза за по-нататъшно развитие на технологичното лидерство и насърчаване на високите постижения в областта на ядрените изследвания и иновациите, по-специално като се гарантират най-високите стандарти за безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно отработено гориво, управление на радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация в ядрената област в съответствие с целите на програмата, определени в настоящия регламент.
- (8) Тъй като всички държави членки използват радиоактивни материали, например за медицински цели, или разполагат с ядрени инсталации, важно е да се гарантира отговорното и безопасно управление на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци, както се изисква съгласно Директива 2011/70/Евратом на Съвета ⁽¹⁾, с цел да се избегне налагането на ненужна тежест върху бъдещите поколения. Програмата на Евратом следва да продължи да подобрява и подкрепят научните изследвания и развиването на технологии и компетентност в областта на управлението на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци.
- (9) В контекста на настоящия регламент научните изследвания в областта на термоядрената енергия се осъществяват в съответствие с европейската пътна карта за термоядрения синтез, в която са описани научноизследователските и развойни дейности, необходими за осигуряване на основата за термоядрените центри за производство на електроенергия, и в съответствие с Решение 2007/198/Евратом на Съвета ⁽²⁾. В краткосрочен до средносрочен план основната стъпка е завършването и пускането в експлоатация на международния експериментален термоядрен реактор (ITER), а една силна научноизследователска програма в областта на термоядрения синтез следва да допълни европейските дейности по ITER с цел подпомагане на бъдещите операции на ITER и на подготовката за демонстрационния реактор DEMO.
- (10) Като подкрепя ядрените изследвания, програмата на Евратом следва да допринесе за постигането на целите на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък „Хоризонт Европа“), създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾, и следва да улесни изпълнението на стратегията „Европа 2030“, както и да укрепи европейското научноизследователско пространство.
- (11) При програмата на Евратом следва да се търсят полезни взаимодействия с „Хоризонт Европа“ и други програми на Съюза — от разработването и стратегическото им планиране през подбора на проекти, управлението, комуникацията, разпространението и използването на резултатите до мониторинга, одитирането и управлението.
- (12) Действията по програмата на Евратом следва да са пропорционални, без да се дублира или изтласква частното финансиране, и следва да имат отчетлива европейска добавена стойност. Това ще осигури съгласуваност между действията по програмата на Евратом и правилата на Съюза за държавната помощ, като се избягва неоправдано нарушаване на конкуренцията на вътрешния пазар.
- (13) Всяка държава членка сама преценява дали да използва ядрена енергия или не, като същевременно се отчита, че ядрената енергия изпълнява различна роля в различните държави членки. Програмата на Евратом ще допринесе също така чрез своите научноизследователски дейности за насърчаването на дискусия на широка основа между всички заинтересовани страни относно възможностите и рисковете на ядрената енергетика.
- (14) За да се отговори на нуждите в областта на образованието и обучението, програмата на Евратом следва да предлага подкрепа чрез финансово участие, така че изследователите в ядрената област да могат да се възползват от действията „Мария Склодовска-Кюри“ на равни начала с изследователите в други области.

⁽¹⁾ Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци (ОВ L 199, 2.8.2011 г., стр. 48).

⁽²⁾ Решение 2007/198/Евратом на Съвета от 27 март 2007 г. за създаване на Европейско съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия и за предоставяне на предимства на същото (ОВ L 90 30.3.2007 г., стр. 58).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на „Хоризонт Европа“ — Рамкова програма за научни изследвания и иновации и за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

- (15) С настоящия регламент се определя финансов пакет за целия срок на действие на програмата на Евратом, който следва да представлява основната референтна сума по смисъла на точка 18 от Междунституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси ⁽⁴⁾, за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура.
- (16) Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾ (наричан по-долу „Финансовият регламент“) се прилага за програмата на Евратом. Във Финансовия регламент са предвидени правилата относно изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата относно безвъзмездните средства, наградите, поръчките, непрякото управление, финансовите инструменти, бюджетните гаранции, финансовата помощ и възстановяването на разходите на външните експерти. Правилата, приети на основание член 322 от Договора за функционирането на Европейския Съюз (ДФЕС), включват и общ режим на обвързване с условия с цел защита на бюджета на Съюза.
- (17) Видовете финансиране и методите за изпълнение по настоящия регламент следва да се избират в зависимост от годността им за осъществяване на специфичните цели на действията и за постигане на резултати, като се вземат предвид по-специално разходите за проверки, административната тежест и очакваният риск от неспазване. По отношение на безвъзмездните средства това следва да включва разглеждане на възможността за използването на еднократни суми, единни ставки и единични разходи.
- (18) Специално внимание следва да се отдели на осигуряването на подходящо участие на малките и средните предприятия (МСП) и на частния сектор като цяло. Следва да се направи количествено и качествено оценяване на участието на МСП като част от механизмите за оценяване и мониторинг.
- (19) Дейностите, които се развиват по програмата на Евратом, следва да са насочени към премахване на неравенството между половете и насърчаване на равенството между жените и мъжете в областта на научните изследвания и иновациите в съответствие с членове 2 и 3 от Договора за Европейския съюз и член 8 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Свързаното с пола измерение следва да се включва в научните изследвания и иновациите и да се проследява на всички етапи от научноизследователския цикъл.
- (20) С цел да се задълбочават връзките между науката и обществото, както и да се укрепва общественото доверие в науката, програмата на Евратом следва да способства за информираното участие на гражданите и гражданското общество в областта на научноизследователската дейност и иновациите, като се насърчава образованието по естествени и точни науки, като се повишава достъпността на научните знания, разработват се сериозни програми за научноизследователска дейност и иновации, които са съобразени с опасенията и очакванията на гражданите и гражданското общество, и се улеснява участието на гражданите и гражданското общество в дейности по програмата на Евратом.
- (21) При действията, които попадат в обхвата на програмата на Евратом, следва да се зачитат основните права и да се съблюдават принципите, заложили по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (22) Важно е да не се прекратява съдействието за използване на разработената от участници интелектуална собственост, като същевременно се защитават законните интереси на други участници и на Общността, в съответствие с дял II, глава 2 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия („Договора за Евратом“).
- (23) За да се гарантира възможно най-голямо въздействие чрез финансирането от Евратом, Общността може, когато е целесъобразно, да разгледа възможността за европейски партньорства с партньори от публичния или частния сектор, при условие че желаните въздействия може да бъдат постигнати по-ефективно чрез партньорство, отколкото само от Общността и в сравнение с други форми на подкрепа от програмата на Евратом. Настоящият регламент следва да гарантира, че тези партньорства имат ясен подход към европейските партньорства, основан на жизнения цикъл, и следват прозрачен процес на подбор и вземане на решения в съответствие с приложение III към Регламент (ЕС) 2021/695.

⁽⁴⁾ ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 28.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

- (24) Следва да е възможно да изпълнението на целите на програмата на Евратом да се осъществява и чрез финансови инструменти и бюджетни гаранции по програми въз основа на ДФЕС, при условие че действията са в съответствие с целите и правилата на тези програми.
- (25) За да се гарантира възможно най-ефикасното изпълнение и за постигане на съгласувана, изчерпателна и прозрачна рамка за бенефициерите, участието в програмата на Евратом и разпространението на резултатите от научните изследвания следва да се осъществяват съгласно приложимите правила на Регламент (ЕС) 2021/695 с някои адаптации или изключения. Съответните определения и основни видове действия, определени в посочения регламент, следва да се прилагат и за програмата на Евратом.
- (26) Гаранционният фонд на участниците, създаден по линия на „Хоризонт 2020“, установена с Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁶⁾, и управляван от Комисията, се доказва като важен предпазен механизъм, който ограничава рисковете, свързани с дължимите и невъзстановени суми от неизпълнили задълженията си участници. Следователно този предпазен механизъм следва да бъде продължен. Взаимозастрахователният механизъм, създаден съгласно Регламент (ЕС) 2021/695, също следва да обхваща действия по настоящия регламент.
- (27) Съвместният изследователски център (JRC) следва да продължи да предоставя независими и ориентирани към потребителите научни доказателства и техническа подкрепа за политиките на Съюза и държавите членки, според случая, през целия цикъл на политиката. Преките действия на JRC следва да се изпълняват по гъвкав, ефикасен и прозрачен начин, като се вземат предвид съответните нужди на потребителите на JRC и нуждите на политиките на Съюза, по-специално в областта на ядрената безопасност, гаранциите и сигурността, и се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. В съответствие със заключенията на Съвета от 26 април 1994 г. относно ролята на JRC, JRC следва да продължи да генерира допълнителни ресурси чрез конкурентоспособни дейности за подкрепа за политиките на Съюза или от името на трети страни. JRC следва да може да участва в непреки действия, когато съответната работна програма предвижда това.
- (28) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁷⁾ и регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95⁽⁸⁾, (Евратом, ЕО) № 2185/96⁽⁹⁾ и (ЕС) 2017/1939⁽¹⁰⁾ на Съвета финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством мерки, свързани с предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности, включително измами, със събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) има правомощието да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, с цел установяване наличието на измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.

В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 на Европейската прокуратура са предоставени правомощия да извършва разследване и наказателно преследване за престъпления срещу финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹¹⁾. В съответствие с Финансовия регламент всички лица или образувания, получаващи средства от Съюза, трябва да оказват пълно съдействие за защита на финансовите интереси на Съюза, да предоставят правата и достъпа, необходими на Комисията, на OLAF, на Сметната палата и, по отношение на държавите членки, участващи в засилено сътрудничество съгласно Регламент (ЕС) 2017/1939, на Европейската прокуратура, и да гарантират, че всички трети лица, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) № 1291/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за установяване на „Хоризонт 2020“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.) и за отмяна на Решение № 1982/2006/ЕО (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 104).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

⁽¹¹⁾ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

- (29) Трети държави могат да участват въз основа на съответните им правни инструменти. В настоящия регламент следва да бъде въведена специална разпоредба, съдържаща изискването третите държави да предоставят правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.
- (30) За да се гарантират еднакви условия за осъществяване на действията по програмата на Евратом, на техния мониторинг и тяхната оценка, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹²⁾.
- (31) Съгласно точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество ⁽¹³⁾ програмата за Евратом следва да се подложи на оценка въз основа на информацията, събрана в съответствие със специалните изисквания за мониторинг, като същевременно се избягват административната тежест, по-специално за държавите членки, и свръхрегулирането. Когато е целесъобразно, тези изисквания следва да включват измерими показатели, които да служат като основа за оценяване на последиците на програмата за Евратом по места.
- (32) С управителния съвет на JRC, създаден с Решение 96/282/Евратом на Комисията ⁽¹⁴⁾, беше проведена консултация относно научното и технологичното съдържание на преките действия на JRC.
- (33) На доброволна основа бе проведена консултация с Европейския парламент, който прие становище ⁽¹⁵⁾. На доброволна основа бе проведена консултация и с Европейския икономически и социален комитет, който прие становище ⁽¹⁶⁾.
- (34) От съображения за правна сигурност Регламент (Евратом) 2018/1563 на Съвета ⁽¹⁷⁾ следва да бъде отменен.
- (35) За да се осигури приемственост при предоставянето на подкрепа в съответната област на политиката и да се даде възможност изпълнението да започне от началото на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г., настоящият регламент следва да влезе в сила по спешност и да се прилага със задна дата от 1 януари 2021 г.,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се създава Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2025 г. (наричана по-нататък „програмата на Евратом“) и се установяват правилата за участие в непреки действия по програмата на Евратом и за разпространение на резултатите от тях, в допълнение към „Хоризонт Европа“.

С него се определят целите на програмата на Евратом, бюджетът за периода 2021—2025 г., формите на финансиране и правилата за предоставяне на такова финансиране.

⁽¹²⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

⁽¹³⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

⁽¹⁴⁾ Решение 96/282/Евратом на Комисията от 10 април 1996 г. относно реорганизацията на Съвместния изследователски център (ОВ L 107, 30.4.1996 г., стр. 12).

⁽¹⁵⁾ Становище от 16.1.2019 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽¹⁶⁾ Становище от 12.12.2018 г. (ОВ C 110, 22.3.2019 г., стр. 132).

⁽¹⁷⁾ Регламент (Евратом) 2018/1563 на Съвета от 15 октомври 2018 г. за програмата за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия (2019—2020 г.), допълваща Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“, и за отмяна на Регламент (Евратом) № 1314/2013 (ОВ L 262, 19.10.2018 г., стр. 1).

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат съответните определения от Регламент (ЕС) 2021/695. Позоваванията на Съюза и на „Хоризонт Европа“ в тези определения се считат съответно за позовавания на Европейската общност за атомна енергия (наричана по-нататък „Общността“) и на програмата на Евратом. Въпреки това, за целите на настоящия регламент „работна програма“ означава документът, приет от Комисията за изпълнението на програмата на Евратом в съответствие с член 16 от настоящия регламент.

Всички позовавания в настоящия регламент на Регламент (ЕС) 2021/695 са позовавания на текста на акта, който е в сила на 12 май 2021 г.

Член 3

Цели на програмата

1. Общата цел на програмата на Евратом е да се осъществяват научноизследователски дейности и дейности по обучение в ядрената област с акцент върху постоянното подобряване на ядрената сигурност, безопасност и радиационна защита, както и да се допълва постигането на целите на „Хоризонт Европа“, наред с другото в контекста на енергийния преход.
2. Програмата на Евратом има следните специфични цели:
 - а) подобряване и подпомагане на ядрената безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация, включително безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия;
 - б) поддържане и допълнително развиване на експертните познания и компетентност в ядрената област в Общността;
 - в) насърчаване на развитието на термоядрената енергия като потенциален бъдещ източник на енергия за производството на електричество и принос за изпълнението на европейската пътна карта за термоядрения синтез;
 - г) подкрепа на политиката на Съюза и неговите държави членки за постоянно повишаване на ядрената безопасност, гаранции и сигурност.
3. Целите, изброени в параграфи 1 и 2, се изпълняват в съответствие с приложение I. Когато е надлежно обосновано, изпълнението на тези цели може да включва реагиране на нововъзникващи възможности, кризи и заплахи.

Член 4

Бюджет

1. Финансовият пакет за изпълнението на програмата на Евратом в периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2025 г. е в размер на 1 382 000 000 EUR по текущи цени.
2. Индикативното разпределение на сумата, посочена в параграф 1, е:
 - а) 583 273 000 EUR за непреки действия за научноизследователски и развойни дейности в областта на термоядрения синтез;
 - б) 266 399 000 EUR за непреки действия в областта на ядреното делене, безопасност и радиационна защита;
 - в) 532 328 000 EUR за преки действия, предприемани от Съвместния изследователски център.

Комисията не може да се отклонява от сумата, посочена в буква в) от настоящия параграф.

3. Сумата, посочена в параграф 1, може да бъде използвана и за покриване на разходи за подготовка, мониторинг, контрол, одит, оценка и за други дейности и разходи, необходими за управление и изпълнение на програмата на Евратом, включително всички административни разходи, както и за оценка на постигането на нейните цели. Административните разходи, свързани с непреки действия, не надвишават 6% от сумата, разпределена за непреки действия по програмата на Евратом, посочена в параграф 2, букви а) и б). Освен това, сумата, посочена в параграф 1, може да също така да покрива:
 - а) доколкото са свързани с целите на програмата на Евратом, разходи във връзка с проучвания, срещи на експерти, информационни и комуникационни дейности;

- б) разходи, свързани с информационно-технологични мрежи, насочени към обработката и обмяна на информация, в т.ч. институционални информационно-технологични инструменти и друга техническа и административна помощ, необходима във връзка с управлението на програмата на Евратом.
4. Ако е необходимо, с цел да бъде възможно управлението на действията, неприключили до 31 декември 2025 г., в бюджета може да се записват бюджетни кредити за поети задължения и след 2025 г. за покриване на разходите, предвидени в параграф 3.
5. Бюджетните задължения за действия, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят под формата на годишни траншове за няколко години.
6. Без да се засяга Финансовият регламент, разходите за действия, произтичащи от проекти, включени в първата работна програма, могат да бъдат допустими от 1 януари 2021 г.
7. Ресурсите, отпуснати на държавите членки в режим на споделено управление, по искане на съответната държава членка, може да бъдат прехвърляни към програмата на Евратом при спазване на условията, посочени в съответните разпоредби от Регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход, Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и за финансови правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа на управлението на границите и визовата политика (наричан по-нататък „Регламентът за общоприложимите разпоредби за 2021—2027 г.“). Комисията изпълнява тези ресурси пряко в съответствие с член 62, параграф 1, буква а), първа алинея от Финансовия регламент или непряко — в съответствие с буква в) от посочената алинея. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка.

Член 5

Трети държави, асоциирани към програмата на Евратом

1. Програмата на Евратом е отворена за асоцииране на следните трети държави:
- а) присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални държави кандидатки — в съответствие с общите принципи и общите условия за участието на тези държави в програми на Общността, определени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Общността и тези държави;
- б) държави, попадащи в обхвата на Европейската политика за съседство — в съответствие с общите принципи и общите условия за участието на тези държави в програми на Общността, определени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Общността и тези държави;
- в) трети държави и територии, които отговарят на всички посочени по-долу критерии:
- i) да разполагат с добър капацитет в областта на науката, технологиите и иновациите;
- ii) да се ангажират с основана на правила отворена пазарна икономика, включваща честно и справедливо отношение към правата върху интелектуалната собственост и подкрепена от демократични институции;
- iii) да насърчават активно политики за подобряване на икономическото и социалното благосъстояние на гражданите.
2. Асоциирането към програмата на Евратом на всяка от третите държави, посочени в буква в), трябва да е в съответствие с условията, определени в специално споразумение, обхващащо участието на третата държава в програмата на Общността или на Съюза, при условие че споразумението:
- а) гарантира справедлив баланс по отношение на вноските и ползите на третата държава, участваща в програмите на Общността или на Съюза;
- б) определя условията за участието в програмите на Общността или на Съюза, включително изчисляването на финансовите вноски към отделните програми и административните им разходи

- в) не предоставя на третата държава правомощия за вземане на решения по отношение на програмата на Евратом;
- г) гарантира правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси.

Вноските, посочени в първа алинея, буква б) от настоящия параграф, представлява целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 5 от Финансовия регламент.

3. Обхватът на асоциирането на всяка трета държава към програмата на Евратом е съобразен с целта да се стимулира чрез иновации икономическият растеж в Съюза. Съответно части от програмата на Евратом може да бъдат изключени от споразумението за асоцииране за дадена държава с изключение на присъединяващите се държави, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки.
4. Когато е уместно, споразумението за асоцииране предвижда реципрочното участие на правни образувания, установени в Съюза, в равностойни програми на асоциираните държави в съответствие с определените в тези програми условия.
5. Когато е целесъобразно, условията, определящи равнището на финансовите вноски, осигуряват автоматична корекция на всеки значителен дисбаланс спрямо сумата, която образуванията, установени в асоциираната държава, получават чрез участието си в програмата на Евратом, като се вземат предвид разходите за управление, изпълнение и функциониране на програмата на Евратом.

Член 6

Изпълнение и форми на финансиране

1. Програмата на Евратом се изпълнява чрез пряко управление в съответствие с Финансовия регламент или чрез непряко управление от органите за финансиране, определени в член 62, параграф 1, буква в) от Финансовия регламент.
2. Финансирането по програмата на Евратом може да се предоставя под всяка една от формите, предвидени във Финансовия регламент, обаче безвъзмездните средства са основната форма на подкрепа за непреки действия по линия на програмата на Евратом. Финансирането по програмата на Евратом може да се предоставя също така чрез награди, поръчки и финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране.
3. Основните видове действия, които трябва да бъдат използвани в рамките на програмата на Евратом, са определени в член 2 от Регламент (ЕС) 2021/695, като научноизследователски и иновационни действия, иновационни действия, действия за иновации и пазарно внедряване, действия, свързани с обучение и мобилност, действия по съфинансиране на програма, действия за поръчки за продукти в предпазарен стадий, действия за обществени поръчки за новаторски решения, координационни и спомагателни действия, поощрителни награди и награди за признание.

Формите на финансиране, посочени в параграф 2 на настоящия член, се използват гъвкаво за всички цели на програмата на Евратом, като тяхното използване се определя въз основа на потребностите и особеностите на конкретните цели.

4. Програмата на Евратом подпомага и преки действия, предприети от JRC.

Член 7

Европейски партньорства

1. Части от програмата на Евратом може да се изпълняват посредством европейски партньорства.
2. Участието на Общността в европейски партньорства може да се осъществява под която и да е от следните форми:

- a) участие в партньорства, създадени въз основа на меморандуми за разбирателство и/или договорни споразумения между Комисията и публични или частни партньори, в които се определят целите на европейското партньорство, съответните ангажименти на всички участващи страни за финансови вноски или вноски в натура, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, резултатите от научните изследвания, които трябва да бъдат получени, както и редът и условията за докладване; те включват определянето на допълнителни научноизследователски и иновационни дейности, които се изпълняват от партньорите и от програмата на Евратом (съвместно програмирани европейски партньорства);
 - b) участие и финансово участие в програма за научноизследователски и иновационни дейности, в която се определят целите, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, както и резултатите от научните изследвания, които трябва да бъдат получени, въз основа на ангажимента на партньорите за техните финансови вноски или вноски в натура и интегрирането на съответните им дейности посредством действие за съфинансиране по програмата на Евратом (съвместно финансирани европейски партньорства).
3. Европейските партньорства:
- a) се създават в случаите, когато чрез тях целите на програмата на Евратом ще бъдат постигнати по по-ефективен начин, отколкото от Общността самостоятелно в сравнение с други форми на подпомагане по програмата на Евратом; подходящ дял от бюджета на програмата на Евратом се отпуска за тези части;
 - b) се придържат към принципите на добавена стойност за Съюза, прозрачност и откритост както и въздействие в рамките на Европа и за Европа, силен ефект на ливъридж в достатъчен мащаб, дългосрочен ангажимент на всички участващи страни, гъвкавост в изпълнението, съгласуваност, координация и взаимно допълване с инициативи на Съюза, с местни, регионални, национални и, по целесъобразност, международни инициативи или други европейски партньорства;
 - в) имат ясен жизнен цикъл, ограничени са във времето и включват условия за постепенно прекратяване на финансирането по програмата на Евратом.
4. Разпоредбите и критериите за подбора, изпълнението, мониторинга, оценката и постепенното прекратяване на европейските партньорства се съдържат в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/695.

Член 8

Отворена наука

Разпоредбите относно отворената наука, предвидени в Регламент (ЕС) 2021/695, се прилагат по отношение на програмата на Евратом.

Член 9

Допустими действия и правила за участие и разпространение на резултатите от научните изследвания

1. Допустими за финансиране са само действия, с които се изпълняват целите, посочени в член 3.
2. При спазване на параграфи 3 и 4 от настоящия член, дял II относно правилата за участие и разпространение на резултатите в Регламент (ЕС) 2021/695 се прилага за действията, подкрепяни по програмата на Евратом. Позоваванията в Регламент (ЕС) 2021/695 на Съюза и на „Хоризонт Европа“ се считат за позовавания на Общността и на програмата на Евратом, където е уместно. Позоваванията в Регламент (ЕС) 2021/695 на „правила за сигурност“ включват отбранителните интереси на държавите членки по смисъла на член 24 от Договора за Евратом.
3. Чрез дерогация от член 40, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/695, правото на възражение срещу прехвърлянето на собствеността върху резултатите или срещу предоставянето на изключителен лиценз във връзка с резултатите може да се разшири до предоставянето на неизключителни лицензи.
4. Чрез дерогация от член 41, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/695 бенефициерът, който е получил финансиране от Общността, предоставя достъп до своите резултати безвъзмездно на институциите на Общността, органите за финансиране или Европейското съвместно предприятие за „ITER“ и развитието на термоядрената енергия („Термоядрен синтез за енергия“), създадено с Решение 2007/198/Евратом (Съвместно предприятие „термоядрен синтез за енергия“) за целите на разработването, прилагането и мониторинга на политиките и програмите на Общността или на задълженията по международното сътрудничество с трети държави и с международни организации. Тези права на достъп включват правото да се разрешава на трети страни да използват резултатите при обществени поръчки и правото на преотстъпване на лицензи. Правата на достъп са ограничени до нетърговска и неконкурентна употреба.

5. Взаимозастрахователният механизъм, създаден по силата на Регламент (ЕС) 2021/695, покрива риска, свързан с невъзстановяването на суми, дължими от бенефициери на Комисията или финансиращите органи съгласно настоящия регламент.

Член 10

Кумулативно, алтернативно и комбинирано финансиране

1. Програмата на Евратом се изпълнява в полезно взаимодействие с „Хоризонт Европа“ и други програми от Съюза.
2. За постигане на целите на програмата на Евратом и за справяне с предизвикателства, общи за програмата на Евратом и „Хоризонт Европа“, по дейностите, хоризонтално свързани с целите, залегнали в програмата на Евратом, или с тези за прилагане на „Хоризонт Европа“, или и с едните, и с другите, може да се ползва финансово участие от Общността в съответствие с член 9. По-специално, по програмата на Евратом може да се предостави финансово участие за действията „Мария Склодовска-Кюри“, за да се подпомогнат дейности, свързани с научните изследвания в ядрената област.
3. За действие, за което е предоставено участие от друга програма на Съюза, може да бъде предоставено и участие по програмата на Евратом, при условие че участията не покриват едни и същи разходи. Правилата на съответната програма се прилагат за предоставеното от нея финансиране на действието. Кумулативното финансиране не надвишава общия размер на допустимите разходи за действието. Подкрепата от различните програми може да се изчислява на пропорционална основа в съответствие с документите, определящи условията за подкрепата.
4. Действия може да получават подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие или Европейския социален фонд плюс в съответствие със съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за 2021—2027 г., които са получили сертификата „Печат за високи постижения“ по програмата на Евратом, тъй като отговарят на следните кумулативни условия:
 - а) били са оценени в рамките на покана за представяне на предложения по програмата на Евратом;
 - б) отговарят на минималните изисквания за качество по посочената покана за предложения;
 - в) не може да бъдат финансирани в рамките на посочената покана за предложения поради бюджетни ограничения.

ГЛАВА II

Програмиране, мониторинг, оценка и контрол

Член 11

Работни програми

1. Непреките действия на програмата на Евратом се изпълняват от работните програми, както е посочено в член 110 от Финансовия регламент. В работните програми се определя, когато е приложимо, общата сума, запазена за операции за смесено финансиране. Комисията приема работни програми посредством актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 16, параграф 4.
2. В допълнение към изискванията по член 110 от Финансовия регламент в работните програми се включва следното, както е уместно:
 - а) посочване на сумата, разпределена за всяко действие, и индикативен график за изпълнение;
 - б) за безвъзмездни средства — приоритетите, критериите за подбор и възлагане, относителната тежест на различните критерии за възлагане, както и максималният дял на финансирането от общия размер на допустимите разходи;
 - в) всякакви допълнителни задължения за бенефициерите, в съответствие с членове 39 и 41 от Регламент (ЕС) 2021/695;
 - г) многогодишен подход и стратегически насоки за следващите години на изпълнение.

3. Комисията изготвя многогодишна работна програма за преките действия, предприемани от JRC в съответствие с Решение № 96/282/Евратом.

Член 12

Мониторинг и докладване

1. Комисията осъществява постоянен мониторинг на управлението и изпълнението на програмата на Евратом. За да се повиши прозрачността, съответните данни се оповестяват публично по достъпен начин на интернет страницата на Комисията в съответствие с последната актуализация на тези данни.

Показатели за годишно докладване относно напредъка на програмата на Евратом по отношение на изпълнението на целите, определени в член 3, се съдържат в приложение II заедно с пътищата на въздействие.

2. За да се гарантира ефективна оценка на напредъка на програмата на Евратом към постигане на целите ѝ, Комисията приема актове за изпълнение във връзка с изпълнението на рамката за мониторинг и оценка, по-специално като определя изходни и целеви стойности в съответствие с приложение II. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране съгласно член 16, параграф 3.

3. Системата за докладване на качеството на изпълнението гарантира ефикасното, ефективно и навременно събиране на данните за мониторинга на изпълнението и резултатите от програмата на Евратом, без да се увеличава административната тежест за бенефициерите. За тази цел на получателите на средства от Общността и когато е целесъобразно — на държавите членки, се налагат пропорционални изисквания за докладване.

Член 13

Информация, комуникация, публичност и използване и разпространение на резултатите

1. Получателите на финансиране от програмата на Евратом посочват произхода на средствата и осигуряват видимост на финансирането от Общността, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително на медиите и обществеността.

2. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности по отношение на програмата на Евратом, на действията по програмата на Евратом, и на получените резултати. Освен това тя предоставя навременна и подробна информация на държавите членки и бенефициерите. На заинтересованите образувания се предоставят услуги за намиране на партньори, основани на данни и информация от анализи и мрежови връзки, за да образуват консорциуми за съвместни проекти, като се обърне особено внимание на установяването на възможности за създаване на контакти за правните образувания от държави членки с по-слаби резултати в областта на научните изследвания и иновациите. Въз основа на такива анализи може да се организират специални мероприятия за намиране на партньори в зависимост от конкретните покани за представяне на предложения.

3. Комисията също така изготвя стратегия за разпространение и използване на резултатите, за повишаване на достъпността и разпространението на генерираните в рамките на програмата на Евратом познания и резултати от научни изследвания и иновации, за да се ускори използването им с оглед на внедряването им на пазара и да се засили въздействието на програмата на Евратом.

4. Финансовите ресурси, разпределени на програмата на Евратом, допринасят и за институционалната комуникация по политическите приоритети на Общността, както и за дейностите, свързани с информацията, комуникацията, публичността, разпространението и използването на резултатите, доколкото са свързани с целите, посочени в член 3.

Член 14

Оценки

1. Оценките на програмата на Евратом се извършват своевременно, така че да може да се използват в процеса на вземане на решения относно програмата на Евратом, нейния приемник, както и други инициативи, свързани с научните изследвания и иновациите.

2. Междинната оценка на програмата на Евратом се извършва с помощта на независими експерти, подбрани въз основа на прозрачен процес, след като за изпълнението на програмата на Евратом се натрупа достатъчно информация, но не по-късно от три години след започване на изпълнението на програмата на Евратом. Тя включва оценка на дългосрочното въздействие на предходните програми за научни изследвания и обучение на Евратом и служи като основа за адаптиране на изпълнението на програмата на Евратом или преглед на програмата на Евратом, когато е целесъобразно. В нея се оценява програмата на Евратом, що се отнася до нейната ефективност, ефикасност, значимост, съгласуваност и добавена стойност на Общността.
3. В края на изпълнението на програмата на Евратом, но не по-късно от четири години след края на периода, посочен в член 1, Комисията извършва окончателна оценка на програмата на Евратом. Тя включва оценка на дългосрочното въздействие на предходните програми за научни изследвания и обучение на Евратом.
4. Комисията публикува и съобщава за заключенията от оценките заедно със своите констатации на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

Член 15

Одити

1. Системата за контрол на програмата на Евратом осигурява нужния баланс между доверие и контрол, като се вземат предвид административните и другите разходи за проверките на всички равнища, особено за бенефициерите. Правилата за одит са ясни, последователни и съгласувани в рамките на програмата на Евратом.
2. Действията, които получават съвместно финансиране от различни програми на Съюза, се одитират само веднъж, като се обхващат всички участващи програми и приложимите им правила.
3. Освен това, Комисията или съответният орган за финансиране може да използва комбинирани прегледи на системите на равнище бенефициер. Тези комбинирани прегледи са незадължителни за някои видове бенефициери и се състоят от одит на системите и процесите, който се допълва от одит на операциите. Тези одити на операциите се извършват от компетентен независим одитор, квалифициран да извършва задължителен одит на счетоводни документи в съответствие с Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁸⁾. Одитът на системите и процесите може да се използва от Комисията или от съответния орган за финансиране за определяне на общата увереност относно доброто финансово управление на разходите, както и за преразглеждане на нивото на последващите одити и на сертификатите за финансовите отчети.
4. В съответствие с член 127 от Финансовия регламент Комисията или органът за финансиране може да разчита на одити относно използването на вноските от Общността, извършени от други независими и компетентни лица или образувания, включително различни от тези, на които институции или органи на Съюза са възложили извършването на одити.
5. Одитите може да се извършват до две години след плащането на остатъка.
6. Комисията публикува насоки за одит, които имат за цел да осигурят надеждно и еднакво прилагане и тълкуване на одитните процедури и правила за целия срок на действие на програмата на Евратом.

Член 16

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. Комитетът заседава в два различни състава, които се занимават съответно с въпросите на ядреното делене и с въпросите на термоядрения синтез от програмата на Евратом.

⁽¹⁸⁾ Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, за изменение на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета и за отмяна на Директива 84/253/ЕИО на Съвета (ОВ L 157, 9.6.2006 г., стр. 87).

С оглед улесняване на изпълнението на програмата на Евратом, за всяко заседание на комитета, както е определено в дневния ред, Комисията ще възстановява разходите на един представител от всяка държава членка, както и на един експерт или съветник от всяка държава членка, за онези точки от дневния ред, по които държавата членка се нуждае от конкретен експертен опит, в съответствие с установените от Комисията насоки.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
4. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
5. Когато становището на комитета трябва да бъде получено чрез писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако председателят на комитета вземе такова решение или обикновено мнозинство от членовете на комитета отправят такова искане в рамките на срока за даване на становище.
6. Комисията редовно информира комитета за цялостния напредък по изпълнението на програмата на Евратом и му предоставя навременна информация за всички действия, които са предложени или финансирани по програмата на Евратом.

Член 17

Защита на финансовите интереси на Съюза

Когато трета държава участва в програмата на Евратом по силата на решение, прието съгласно международно споразумение, или въз основа на друг правен инструмент, третата държава предоставя правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия. По отношение на OLAF тези права включват правото да се извършват разследвания, включително проверки и инспекции на място, предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.

ГЛАВА III

Преходни и заключителни разпоредби

Член 18

Отмяна

Регламент (Евратом) 2018/1563 се отменя.

Член 19

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на действията, предприети съгласно Регламент (Евратом) 2018/1563, който продължава да се прилага за тези действия до тяхното приключване.
2. При необходимост всички неприключени задачи на комитета, създаден по силата на Регламент (Евратом) 2018/1563, се поемат от комитета, посочен в член 16 от настоящия регламент.
3. Финансовият пакет за програмата на Евратом може да покрива и разходите за техническа и административна помощ, необходими, за да се гарантира преходът между програмата на Евратом и мерките, приети съгласно Регламент (Евратом) 2018/1563.

*Член 20***Влизане в сила**

Настоящият регламент влиза в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2021 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 10 май 2021 година.

За Съвета
Председател
J. BORRELL FONTELLES

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ДЕЙНОСТИ

Специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, се изпълняват в рамките на програмата на Евратом в съответствие с общите насоки на дейността, описана в настоящото приложение. Чрез изпълнението на тези специфични цели програмата на Евратом подкрепя държавите членки в прилагането на законодателството на Евратом ⁽¹⁾ и подпомага техните усилия и усилията на частния сектор в областта на научните изследвания. Тези специфични цели следва да допринесат за запазването и по-нататъшното развитие на технологичното лидерство в ядрената област.

За постигане на специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, програмата на Евратом ще подкрепя хоризонталните дейности, които осигуряват полезното взаимодействие на усилията в научноизследователската област за решаването на общите предизвикателства. Ще бъдат осигурени подходящи взаимовръзки и интерфейси с „Хоризонт Европа“, например съвместни покани за представяне на предложения. Свързаните научноизследователски и иновационни дейности могат да се възползват също и от финансова подкрепа, предоставяна по линия на фондовете по Регламента за общоприложимите разпоредби за 2021—2027 г., доколкото това е в съответствие с целите и разпоредбите на тези фондове.

Дейностите, изброени в настоящото приложение, включват международно сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите в ядрената област за мирни цели, въз основа на споделени цели и взаимно доверие с цел осигуряването на ясни и значими ползи за Съюза, неговите граждани и околната среда. Това включва международното сътрудничество чрез многостранни рамки. JRC, като официално признатия изпълнител от името на Евратом в рамките на Международния форум за IV поколение (GIF) ⁽²⁾, ще продължи да улеснява и координира приноса и участието на Европейската общност за атомна енергия в научноизследователски дейности и дейности по обучение на GIF. Приносът за дейностите на GIF в рамките на обхвата на програмата на Евратом е насочен към научноизследователски дейности и дейности по обучение в областта на безопасността, радиационната защита, гаранциите и неразпространението, специфични за системите от IV поколение.

Всяка нова дейност, възложена на JRC, се анализира от Съвета на управителите на JRC, за да се провери нейната съгласуваност със съществуващите дейности в държавите членки и да се избегне дублирането на научноизследователска и развойна дейност в ядрената област в Съюза.

Приоритетите на работните програми трябва да се определят от Комисията въз основа на информация, предоставяна от публичните органи, заинтересованите страни в областта на ядрените научни изследвания и всяка имаща отношение организация или форум на заинтересовани страни в ядрената област.

Допустими за финансиране по програмата на Евратом ще бъдат научни изследвания и обучение в следните области:

- a) подобряване и подпомагане на ядрената безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация, включително безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия: ⁽³⁾
 - i) ядрена безопасност: безопасност на реакторни системи и ядрени горивни цикли, които се използват в Общността, или, доколкото е необходимо, за поддържане на богат експертен опит в областта на ядрената безопасност в Общността, на тези видове реактори и техните пълни ядрени горивни цикли, които биха могли да се използват в бъдеще, като отделяне и трансмутация;
 - ii) безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци: управление и по-специално действия преди погребването и погребване на средно- и високоактивни и с дълъг период на разпад радиоактивни отпадъци и отработено ядрено гориво и на други радиоактивни отпадъчни потоци и видове, за които понастоящем не

⁽¹⁾ По-конкретно Директива 2006/117/Евратом на Съвета от 20 ноември 2006 г. относно надзор и контрол на превода на радиоактивни отпадъци и отработено гориво (ОВ L 337, 5.12.2006 г., стр. 21); Директива 2009/71/Евратом на Съвета от 25 юни 2009 г. за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации (ОВ L 172, 2.7.2009 г., стр. 18); Директива 2011/70/Евратом на Съвета Директива 2013/51/Евратом на Съвета от 22 октомври 2013 г. за определяне на изисквания за защита на здравето на населението по отношение на радиоактивни вещества във водата, предназначена за консумация от човека (ОВ L 296, 7.11.2013 г., стр. 12); Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (ОВ L 13, 17.1.2014 г., стр. 1), и Регламент (Евратом) 2016/52 на Съвета от 15 януари 2016 г. за установяване на максимално допустимите нива на радиоактивно замърсяване на храните и фуражите след ядрена авария или друг случай на радиационна аварийна обстановка и за отмяна на Регламент (Евратом) № 3954/87 и регламенти (Евратом) № 944/89 и (Евратом) № 770/90 на Комисията (ОВ L 13, 20.1.2016 г., стр. 2).

⁽²⁾ В съответствие с член III.2 от Рамковото споразумение за международно сътрудничество в областта на научноизследователската и развойната дейност по ядрените енергийни системи от IV поколение.

⁽³⁾ С изключение на ядрената сигурност, гаранциите и неразпространението, тези дейности може да бъдат осъществявани чрез преки и непреки действия.

съществуват или биха могли да бъдат усъвършенствани промишлено утвърдените процеси; свеждане до минимум на радиоактивните отпадъци и намаляване на радиотоксичността на тези отпадъци; управлението и трансфера на знания и умения между поколенията, както и между програмите на държавите членки в областта на управлението на радиоактивни отпадъци и отработено гориво;

- iii) извеждане от експлоатация: научни изследвания за разработването и оценката на технологиите за извеждане от експлоатация и възстановяване на околната среда на територията на ядрени съоръжения; подкрепа за обмен на най-добри практики и познания по отношение на извеждането от експлоатация;
- iv) приложения на ядрената наука и йонизиращите лъчения, радиационна защита, аварийна готовност:
 - приложения на ядрената наука и йонизиращите радиационни технологии в областта на медицината, промишлеността и научните изследвания;
 - последствия и рискове при експозиция на ниски дози в промишлеността, медицината или околната среда;
 - аварийна готовност при аварии, включващи радиация, и научни изследвания относно радиоекологията;
 - сигурни и безопасни доставки и използване на радиоизотопи;
 - модели за радиоактивно разсейване в околната среда и подкрепа за обмена на данни, системите за предупреждение и сътрудничеството в областта на измервателните техники ⁽⁴⁾ (следва да се приложат чрез преки действия).
- v) ядрена сигурност, ядрени гаранции и неразпространение (следва да се приложи чрез преки действия):
 - методи и технологии за подкрепа и засилване на общностните и международни гаранции;
 - оперативна подкрепа и обучение за системата за гаранции на Евратом;
 - техническа подкрепа за изпълнението на Договора за неразпространение на ядреното оръжие в областта на ядрените гаранции, включително подкрепа за засилване на режима на Съюза за контрол върху износа;
 - научни изследвания и подкрепа за подобряване на ядрената и радиологичната безопасност и сигурност в контекста на глобалната рамка за ХБРЯ (химични, биологични, радиологични и ядрени вещества) и свързаните с нея стратегии на Съюза;
 - методи и технологии за откриване на ядрени и радиоактивни материали извън обхвата на регулаторния контрол и предотвратяване и реагиране на инциденти, свързани с такива материали, включително ядрена криминалистика;
 - подкрепа за изграждане на капацитет за ядрена сигурност с помощта на Европейския център за обучение по ядрена сигурност;
- б) поддържане и допълнително развиване на експертните познания и компетентност в ядрената област в Общността:
 - i) образование, обучение и мобилност, включително образователни и обучителни програми, като действията „Мария Склодовска-Кюри“;
 - ii) насърчаване на иновациите, управление на знанията, разпространение и използване на ядрената наука и технологии, по-специално за целите на ядрената безопасност, сигурност, гаранции и радиационна защита;
 - iii) подкрепа за трансфера на технологии от научните изследвания към промишлеността;
 - iv) подкрепа за подготовката и развитието на един конкурентоспособен европейски промишлен капацитет за термоядрен синтез;
 - v) подкрепа за предоставянето, наличието и подходящия достъп до европейските и международните научноизследователски инфраструктури, включително инфраструктурите на JRC ⁽⁵⁾;

⁽⁴⁾ Членове 35, 36 и 38 Договора за Евратом; Решение 87/600/Евратом на Съвета от 14 декември 1987 г. относно договорености на Общността за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност (ОВ L 371, 30.12.1987 г., стр. 76).

⁽⁵⁾ Въз основа на действащия план за инвестиции в инфраструктурите на JRC.

vi) за насърчаване на развитието на ядрената наука като основа за подкрепа на стандартизацията преките действия ще осигуряват съответстващи на съвременното технологично равнище референтни данни, материали и измервания, свързани с ядрената безопасност, гаранции и сигурност, както и други приложения, като например ядрената медицина;

v) насърчаване на развитието на термоядрената енергия и принос за изпълнението на европейската пътната карта за термоядрения синтез:

съфинансирано европейско партньорство в научните изследвания в областта на термоядрения синтез ще изпълнява пътната карта за постигане на целта за производство на електроенергия от термоядрен синтез до средата на века. Това може да включва, наред с другото:

i) използване на съществуващи и бъдещи съоръжения за термоядрен синтез, включително отпускането на безвъзмездни средства за оперативни разходи за научноизследователски инфраструктури в областта на термоядрения синтез, когато това е целесъобразно;

ii) подготовка за бъдещи термоядрени електроцентрали чрез разработване на всички значими аспекти, включително материали, технологии и проектиране;

iii) осъществяване на целева програма за образование и обучение в допълнение към дейностите по буква б), подточка i);

iv) координиране на съвместни дейности със съвместното предприятие „Термоядрен синтез за енергия“;

v) сътрудничество с организацията ITER;

vi) научно сътрудничество в рамките на международни споразумения по линия на Евратом;

съфинансираното европейско партньорство в областта на термоядрения синтез ще се осъществява чрез безвъзмездни средства, които ще се отпускат на правните образувания, установени или определени от държавите членки и от всяка трета държава, асоциирана към програмата. Безвъзмездните средства могат да включват нефинансови ресурси от Общността или командироването на служители на Комисията;

г) Подпомагане на политиката на Съюза и неговите държави членки в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност:

преките действия ще подкрепят политиката в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност и прилагането на съответното законодателство чрез осигуряване на независими научни и технически доказателства и експертен опит.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПЪТИЩАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Пътищата на въздействие и свързаните с тях ключови показатели определят структурата на мониторинга на качеството на изпълнението на програмата на Евратом при постигането на нейните специфични цели, както посочено в член 3, параграф 2. Пътищата на въздействие отчитат фактора време: те правят разграничение между краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план. Показателите за пътищата на въздействие служат като начин за докладване относно напредъка при постигането на специфичните цели. Микроданните зад ключовите показатели за пътищата на въздействие, които са общи с „Хоризонт Европа“, се събират по централно управляван и хармонизиран начин, с минимална тежест на отчетността за бенефициерите.

Показатели за пътищата на въздействие в научната сфера

Очаква се програмата на Евратом да постигне напредък по отношение на знанията за подобряване на ядрената безопасност и сигурност; безопасни приложения на йонизиращи лъчения; управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци; радиационна защита; и развитие на термоядрена енергия. Напредъкът в тази област ще се измерва чрез показатели, отнасящи се до научните публикации, напредъка в прилагането на пътната карта за термоядрения синтез, развитието на знания и умения, и достъпа до научноизследователски инфраструктури.

За въздействие в научната сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрената безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация	Публикации – Брой рецензирани научни публикации на Евратом	Цитиране – Претеглен за съответната област индекс на цитиране на рецензирани научни публикации на Евратом	Научни изследвания на световно равнище – Брой и дял на рецензирани публикации от програмата на Евратом, които имат основен принос към научни области
	Споделени знания – Споделяне на крайния продукт от научноизследователската дейност (свободно достъпни данни/публикации/софтуер и др.) чрез отворена инфраструктура на знанието	Разпространение на знанията – Дял на свободно достъпни активно използвани/цитирани крайни продукти от научните изследвания	Нови сътрудничества – Дял на бенефициери по линия на Евратом, които са разработили нови междудисциплинарни/междутраслови сътрудничества с потребителите на техните свободно достъпни крайни продукти от научноизследователска и иновационна дейност по линия на Евратом
Насърчаване на развитието на термоядрената енергия	Напредък в изпълнението на пътната карта за термоядрения синтез – Процентен дял на изпълнените от програмата на Евратом етапни цели по пътната карта за термоядрения синтез, определени за периода 2021—2025 г.		
Поддържане и доразвиване на експертни познания и върхови постижения в Съюза	Умения – Брой изследователи, които са се възползвали от дейности за повишаване на квалификацията по линия на програмата на Евратом (чрез обучение, мобилност и достъп до инфраструктура)	Кариерно развитие – Брой и дял на повишилите квалификацията си изследователи с повече влияние в своята област на НИИ	Условия на труд – Брой и дял на повишилите квалификацията си изследователи с подобрени условия на труд
	Брой изследователи, които разполагат с достъп до научноизследователска инфраструктура благодарение на подпомагането по линия на програмата на Евратом		
	Доставени референтни материали и референтни измервания, включени в библиотека		Брой модифицирани международни стандарти

Показатели за пътищата на въздействие в обществената сфера

Програмата на Евратом допринася за изпълнение на приоритетите на политиката на Общността във връзка с ядрената безопасност и сигурност, радиационната защита и приложенията на йонизиращите лъчения чрез научноизследователска дейност и иновации, както е видно от портфейлите на проекти, които генерират крайни продукти, допринасящи за преодоляване на предизвикателствата в тези области. Въздействието в обществената сфера също се измерва по отношение на специфично развитие в сферата на ядрената безопасност и гаранции.

За въздействие в обществената сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрена безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация	Крайни продукти – Брой и дял на крайните продукти, насочени към изпълнение на специфичните приоритети на политиката	Решения – Брой и дял на иновации и научни резултати, свързани с специфичните приоритети на политиката	Ползи – Обобщени данни за очакваните въздействия от използването на финансираните по линия на Евратом резултати върху изпълнението на специфичните приоритети за политиката, включително принос към цикъла на политиките и законодателния цикъл
	Брой на предоставените услуги в подкрепа на гаранциите	Брой на предоставените и използвани технически системи	
Брой на обучителните сесии за служители от първа линия			
	Съвместно създаване – Брой и дял на проектите по линия на Евратом, в които гражданите на Съюза и крайните потребители допринасят за съвместно създаване на съдържание на НИИ	Участие – Брой и дял на образуванията бенефициери по линия на Евратом с механизми за участие на гражданите и крайните потребители след приключване на проекта по линия на Евратом	Обществено възприемане на НИИ – Възприемане и популяризиране на съвместно създадените научни резултати и новаторски решения по линия на Евратом

Показатели за пътищата на въздействие в сферата на иновациите

Очаква се програмата на Евратом да има въздействие върху иновациите в подкрепа на напредъка при постигането на нейните специфични цели. Напредъкът в тази област ще се измерва чрез показатели, свързани с правата върху интелектуалната собственост (ПИС), иновативни продукти, методи и процеси и тяхното използване, заедно със създаването на работни места.

За въздействие в сферата на икономиката/иновациите	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрена безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация Насърчаване на развитието на термоядрената енергия Поддържане и доразвиване на експертни познания и върхови постижения в Съюза	Иновативни крайни продукти – Брой на иновативните продукти, процеси или методи по линия на програмата на Евратом (по вид на иновациите) и на приложенията на ПИС	Иновации – Брой на иновациите от проектите на Евратом (по вид на иновациите), включително от присъдените ПИС	Икономически растеж – Създаване, растеж и пазарни дялове на дружества, които са разработили иновации, финансирани по линия на Евратом
	Подкрепа на заетостта – Брой създадени работни места на пълно работно време и запазени работни места в образуванията бенефициери по проект по линия на Евратом (по вид на работните места)	Поддържане на заетостта – Увеличаване на работните места на пълно работно време в образуванията бенефициери след изпълнение на проект по Евратом (по вид на работните места)	Обща заетост – Брой пряко и непряко създадени или запазени работни места в резултат на разпространението на резултатите по линия на Евратом (по вид на работните места)
	Размер на публичните и частните инвестиции, мобилизирани с първоначалната инвестиция по линия на Евратом	Размер на публичните и частните инвестиции, мобилизирани за използване или разширяване на резултатите по линия на Евратом	Напредък на Съюза към 3% от БВП вследствие на програмата на Евратом

Показатели за пътищата на въздействие в сферата на политиката

Програмата на Евратом предоставя научни доказателства за определянето на политиките. Това се отнася по-специално до оказването на научна подкрепа на други служби на Комисията, като например подкрепа за гаранции на Евратом, или за прилагането от страна на държавите членки на директиви в областта на ядрената енергия и йонизиращите лъчения ⁽¹⁾.

За въздействие в сферата на политиката	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подпомагане на политиката в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност	Брой и дял на проектите по линия на Евратом, водещи до констатации от значение за политиката	Брой на крайните продукти с осезаемо въздействие върху политиката	Брой и дял на констатациите по проекти по линия на Евратом, цитирани в политически/програмни документи

Ще бъдат определени целеви стойности както за преките, така и за непреките действия, които да отразяват очакваните резултати за всяка част от програмата на Евратом.

⁽¹⁾ Регламент (Евратом) № 302/2005 на Комисията от 8 февруари 2005 г. за прилагане на предпазните мерки по Евратом (ОВ L 54, 28.2.2005 г., стр. 1); Директива 2011/70/Евратом на Съвета и Директива 2014/87/Евратом на Съвета от 8 юли 2014 г. за изменение на Директива 2009/71/Евратом за установяване на рамка на Общността за ядрената безопасност на ядрените инсталации (ОВ L 219, 25.7.2014 г., стр. 42).